

TÉT ATTASÉI BESZÁMOLÓ JELENTÉS
(2010. július – 2011. június)

Kínai Népköztársaság

Szilas Cecília
TÉT attasé

	Tartalom	
Tartalom		2
1. Vezetői összefoglaló		3
2. Kína K+F+I rendszerének főbb jellemzői		4
2.1 K+F+I szabályozás, jogszabályi keretek		4
2.2 A K+F+I intézményrendszere		5
2.3 K+F+I finanszírozási struktúra		7
2.4 Vállalati K+F+I		8
3. Jelentősebb események Kínában a K+F+I területén		10
4. Kína nemzetközi K+F+I kapcsolatai		11
4.1 A fogadó ország kétoldalú, EU-n kívüli multilaterális Tét kapcsolatai, együttműködései		12
4.2 Kína kapcsolata az EU-val a K+F+I területén		13
4.3 Magyarország és Kína Tét kapcsolatai		15
5. Tét attasé tevékenysége		16
Javaslatok és felvetések		17

1. Vezetői Összefoglaló

A kínai gazdaság a világot érintő recesszió ellenére is körülbelül évi 10%-kal növekszik. Kína a hatalmas fejlődés ellenére is számtalan belső problémával küzd. Ilyen például a vidék és városok fejlettségi szintjeiben régióként tapasztalható hatalmas különbségek, az élelmiszerbiztonság, a társadalombiztosítási rendszer hiányosságai, elavult ipari modell átstrukturálása fejlett ipari modellé stb. A kormányzat hatalmas erőfeszítéseket tesz mind politikailag, mind jelentős anyagi ráfordítások révén a fenntartható fejlődési modell vonatkozásában, melynek fontos részét képezi a tudomány és technológia területek átlagnál nagyobb fejlesztése.

2010-ben Kína GDP-jének 1,75%-át költötte K+F-re, 20%-kal többet az előző évinél. Kína a 11. Ötéves Terv időszakában (2006-2010) a GDP 1,3%-ról 1,8%-ra növelte a K+F kiadásokat. Ez jelentős növekedésnek számít annak ellenére, hogy az eredetileg elérendően kitűzött cél 2% volt. A 12. Ötéves tervben (2011-2015) az időszak végére vonatkozóan viszont már 2,2 % szerepel.

Kína fenntartható gazdasági fejlődésének motorját saját belső innovációs szintjének jelentős fokozásával határozza meg. Ezért 2011-ben továbbra is nagy hangsúlyt fektetnek kormányzati szinten a hazai innovációs képesség ösztönzésére. Az ipari innovációs és fejlesztési nagyprojektek megvalósításait jelentős nyomatékkal kezelik, kiemelt prioritások közé tartoznak többek között a számítási felhő, internethez kapcsolt tárgyak, integrált áramkörök, úrinfrastruktúra, lapos kijelzők, légi járművek, népegészségügyi demonstrációs projektek, nemzeti IT promóciós pilot programok, stb.

2010-ben a kínai állami értékelés szerint a korábbi állapothoz képest a belső innovációs képesség nagymértékben fejlődött. A 16 állami kulcsfontosságú T&E programok kivitelezéséhez kapcsolódóan áttörő sikereket könyveltek el. Többek között olyan nagyprojektek jöttek létre, mint pl. a Sanghaji Szinkrotron Sugárzási Berendezés, vagy a Nano-tudományos és Technológiai Nemzeti Központ. A Kínai Tudományos Akadémia által menedzselte Tudomány Innovációs Program harmadik fázisa is gyakorlatilag teljesítésre került, és folytatásaként egy tízéves program került kidolgozásra „Innováció 2020” címen. Ennek fő célkitűzései között szerepelnek kutatóközpontok létrehozása kulcsfontosságú területeken, három tudományos park létesítése a tét kutatási eredmények termelésben történő gyakorlati hasznosulására koncentrálva.

A tavalyi évben jelentős előrelépéseket történtek az ipari átstrukturálás és innováció területén. A kínai hivatalos beszámolók szerint meghatározó eredményeket értek el a vállalatok általános technológiai színvonalainak emelésében, valamint a hatékonyság érdekében további vállalati összevonásokat és átszervezéseket vittek véghez, ezek egyebek mellett jelentősen hozzájárulnak a kínai iparágak versenyképességének növeléséhez – különös tekintettel a gépgyártó iparra. A kutatási eredmények az ipari termelésben korábbi időszakoknál nagyobb számban hasznosultak.

Támogató intézkedések sorozatait hagyják jóvá állami szinten, amelyek mind a vállalati, mind a kutatóintézeti, egyetemi, valamint nemzeti K+F+I tevékenységek elősegítésére irányulnak. Ilyenek például a széleskörű strukturális adócsökkentések, az export adóvisszatérítések, különböző adminisztrációs illetékek eltörlése. Az adó és hitelezési rendszer javításával ösztönzik a kulcsfontosságú iparágak, high-tech és innovációs területek növekedését,

ugyanakkor visszaszorítják az energiaintenzív, valamint környezetszennyező és elavult gyártási technológiákat alkalmazó szektorokban zajló tevékenységeket.

A K+F területére is jelentős hatással van a jelenleg figyelem központjában álló Kína „Go Global” stratégia, melynek keretében többek között állami ösztönző mechanizmus kialakítása van folyamatban. Államilag kiemelten támogatják a vállalatok szervezetek külföldi együttműködéseit azok országon kívüli terjeszkedését, külföldi high-tech, illetve stratégiaileg fontos ágazatban működő vállalatok felvásárlásait. Ez hatással van a külföldi technológiák beszerzésére, külföldi K+F kutatótevékenységek folytatására is, melyeket kormányzati szinten úgy is igyekeznek támogatni, hogy Kínában kiemelten ösztönzik külföldi vállalatok K+F központjainak helyi létrehozását.

A Magyar-Kínai Tét Együttműködés keretében támogatott, technológiai innovációt megalapozó projektek többsége a mezőgazdasági, gyógyászati, informatikai szektorokkal kapcsolatosak. Kínában az említett területek kiemelt stratégiai jelentőséggel bírnak, így a jelenleg zajló kooperációk kibővítése, illetve továbbfejlesztése Magyarország számára további potenciális lehetőségeket hordoz.

1.1 K+F+I szabályozás, jogszabályi keretek

Kínában a beszámolási időszakban a K+F+I jogszabályi keretei alapvetően nem változtak

A közelmúltban kiemelt nemzetközi figyelmet és kritikát kapott a kormány többnyire közbeszerzéssel kapcsolatos protektív innovációs politikája, melyet az Egyesült Államok és az európai országok kormányai is hevesen kifogásoltak. 2011. július 1-vel viszont visszavonásra kerültek azok a szabályozások, amelyek a kínai hazai fejlesztésű innovációs termékekkel rendelkező kínai vállalatok közbeszerzéssel kapcsolatos külföldiekkel szembeni preferenciális elbánásra vonatkoztak.

Tavaly év végi adatok alapján a kínai kormány közbeszerzésekre elkülönített költségvetése évente körülbelül 700 milliárd jüan. A kormány vizsgálja annak lehetőségét, hogy a fejlődő iparágak támogatását szolgáló technológiai termékek vásárlása végett hogyan tudná növelni ezt a keretet.

Kínában jelenleg minden szinten és szektorban kiemelt hangsúlyt kap a belső innovációs fejlődés ösztönzése, így ehhez kapcsolódóan államilag különböző ösztönző-mechanizmusokat igyekeznek létrehozni, mivel ezt tartják a gazdasági fejlődés mozgatórugójának.

A szellemi tulajdonjogok (IP) védelme kiemelt figyelmet kapott az elmúlt időszakban, illetve jelenleg is folyamatosan az érdeklődés központjában áll. A Nemzeti IP Stratégia gyakorlati célkitűzéseinek megvalósítása érdekében kidolgozásra került egy átfogó akcióterv a 2011-es évre vonatkozóan, melynek fő célja többek között a szellemi tulajdonjogok védelmi rendszerének fejlesztése, szigorítani a végrehajtási mechanizmust, speciális kampányok, a koordináció fejlesztése, publicitás fokozása, valamint az apparátus szabályozása

A Tét-irányelveket és célkitűzéseket a KNK Államtanácsa által jóváhagyott Nemzeti Közép és Hosszú távú Tét Fejlesztési Program (2006-2020), valamint a Tudományos és Technológiai Minisztérium által készített öt éves tervekre vonatkozó Nemzeti Tét Fejlesztési Terv tartalmazza. A Nemzeti Tét Fejlesztési Terv a Nemzeti Közép és Hosszú távú Tét Fejlesztési Program irányelveit veszi alapul és meghatározza a Tét-stratégiákat a következő

ötéves periódusra, és rögzíti a célkitűzéseket. A Nemzeti Közép és Hosszú távú Tét Fejlesztési Program olyan főbb célkitűzések tartalmaz, melyek többek között:

- a K+F beruházások növelése: 2020-ra a K+F kiadások a GDP 2,5%-át tegyék ki;
- a külföldi technológiától való függőség csökkentése: a technológia import értéke a teljes éves K+F kiadásokon belül 30% alá csökkenjen;
- a legtöbbet idézett tudományos publikációk terén a világ első tíz országa közé kerülni;
- a bejegyzett találmányi szabadalmak számát tekintve a világ első öt országa közé bekerülni;

A Kínai Népköztársaság bilaterális és multilaterális nemzetközi Tét-együttműködésekre vonatkozó stratégiáit a Nemzetközi Tét Együttműködési Program tartalmazza a Nemzeti Közép és Hosszú távú Tét Fejlesztési Program és a Nemzeti Tét Fejlesztési Terv irányelvei alapján.

A következő jelentősebb kínai jogszabályokat érdemes a tudomány és technológia területéről kiemelni:

- a tudomány és a technológia népszerűsítéséről szóló törvény (Law of the PRC on Popularization of Science and Technology, 2002),
- törvény a tudományos és technológiai fejlődésről (Law of the PRC on Science and Technology Progress, 1993, módosítás 2007-ben),
- törvény a mezőgazdasági technológiák népszerűsítéséről (Law of the PRC on the popularization of agricultural technology),
- a szellemi tulajdonjogok védelmével kapcsolatos törvények: védjegy-törvény (2004), szabadalmi törvény (2005) és a „copyright” törvény (2001),
- törvény a technológiai szerződésekről (Technology Contract Law of the PRC, 1987).

1.2 A K+F+I intézményrendszere

Kínában az állami szféra intézményi struktúrája stabil alapokon áll, ennek köszönhetően az elmúlt beszámolási időszakban a K+F+I intézményrendszerben nem történt gyökeres változás vagy átszervezés.

A K+F+I intézményei Kínában vagy a központi kormányzat közvetlen irányítása alá tartoznak, vagy pedig az egyes minisztériumok szakmai felügyelete mellett működnek. Az előbbi intézmények közé kiemelt stratégiai fontosságú tudományterületek tartoznak (pl. az űrkutatás, szeizmológiai stb.), valamint a három legnagyobb jelentőséggel bíró akadémia (Tudományos Akadémia, Társadalomtudományi Akadémia, Mérnökakadémia), a többnyire alap kutatásokkal foglalkozó Természettudományos Alap és az országos hatáskörű Fejlesztési Kutató Központ.

A KNK Államtanácsa (központi kormányzat), az államhatalom legfelső végrehajtó szerve, a közigazgatás legfelső szerve. Többek között az ONGY által elfogadott törvényjavaslatok és jogszabályok alkalmazásáért, valamint a Kínai Kommunista Párt által meghatározott gazdasági és társadalmi alapelvek és stratégiák kivitelezéséért felelős. Közvetlen irányítása alá tartoznak a minisztériumok, a stratégiai fontosságú állami hivatalok, (mint például a Szellemi Tulajdonjogok Irodája, a Statisztikai Hivatal, Állami Erdőgazdálkodási Hivatal és az állami tulajdonú Üripari Tudományos és Technológiai Vállalatcsoport), és intézmények (mint például az Országos Fejlesztési Kutató Központ, a Kínai Tudományos Akadémia (CAS), a Társadalomtudományi Akadémia (CASS), a Nemzeti Természettudományos Alap (NSFC), a

Mérnök Akadémia (CAE), Meteorológiai Hivatal és a Földrengésügyi Hivatal). Minisztériumi felügyelet alá tartoznak bizonyos országos szintű hivatalok, akadémiák, intézmények és egyetemek.

Az alábbi minisztériumi szintű intézmények köthetők a K+F rendszeréhez:

- Állami Fejlesztési és Reformbizottság (NDRC), melynek felügyelete alatt áll az országos hatáskörű Állami Energetikai Főhatóság és az Energia Kutató Intézet.
- Tudományos és Technológiai Minisztérium (MOST)
- Az Ipari és Informatikai Minisztérium (MIIT) közvetlen irányítása alá tartozik Atomenergia Hatóság, és a Nemzeti Űrhivatal, melyek mind országos hatáskörű intézmények. Távközlési Kutatások Akadémiáját is a MIIT felügyeli.
- Humán erőforrás és Szociális-ügyek Minisztériumának kötelékébe tartozik az országos szintű Külföldi Szakértők Hivatala, mely többek között a Kínán kívüli „agyak visszaszívásával” foglalkozik.
- A Tudományos, Technológiai és Ipari Honvédelmi Bizottság (COSTIND)
- Föld- és Erőforrások Minisztériuma alá két országos hatáskörű intézmény tartozik, az egyik a Közvéleménykutatási és Térképezési Hivatal, a másik pedig az Állami Óceáni Hivatal. Ez utóbbi alá tartozik a Sarkvidékkutató Intézet.
- A Mezőgazdasági Minisztérium felügyeli a Kínai Agrártudományi Akadémiát, a Lakásügyi és Településfejlesztési Minisztérium a Várostervezési Akadémiát, a Környezetvédelmi Minisztérium pedig a Környezettudományi Akadémiát.
- A Kulturális Minisztérium alá tartozik az országos szintű Kulturálisörökségi Hivatal, mely a Kulturálisörökségi Akadémia tevékenységét felügyeli. A Vízügyi Minisztérium közvetlenül irányítja a Víz erőforrások és Vízenergia Kutatóintézetet és a Nanjingi Hidraulikai Kutatóintézetet.
- Kínában az egyetemeket az Oktatási Minisztérium felügyeli.
- Az Egészségtudományi Akadémia és a Betegségmegelőzési és Ellenőrzési Központ a Egészségügyi Minisztérium közvetlen irányítása alá tartoznak.
- A Tudományos, Technológiai és Ipari Honvédelmi Bizottság (COSTIND)

A Tudományos, Technológiai és Oktatási Irányító Bizottság magas szintű igazgatási koordinátor szerepet tölt be a Minisztériumok és az Államtanács alá tartozó illetékes szervek között.

A tudomány és technológia területén a legjelentősebb nem-kormányzati szervezet a TÉT Szövetség, mely tartományonkénti lebontásban regionális apparátussal rendelkezik.

Az Oktatási Minisztérium az egyetemi kutatásokat támogatja például laboratóriumi fejlesztések formájában és vezető professzorok alkalmazásával, viszont külön kutatási alapokat számukra nem biztosít. Az egyetemek a minisztérium által rendelkezésükre bocsátott költségvetés egy részét kutatási célokra használhatják fel. Ebből általában többnyire kisebb K+F projekteket finanszíroznak, fiatal tudósokat támogatnak és a MOST, NDRC és egyéb állami szervek által meghirdetett programok pályázataira költik. Némely kiemelkedő jelentőségű „presztízs” egyetem (Qinghua Egyetem, Peking Egyetem, Tongji Egyetem stb.) viszont önálló, preferenciális kutatási támogatásban részesül.

Kínában az állami egyetemeken kívül léteznek magán egyetemek is, de az előbbi magasabb oktatási színvonalat nyújt. A legjobb felsőoktatási intézmények a stratégiailag kiemelt tartományi és országos egyetemek. Ezek az állami „211” program részét képezik, melynek

értelmében világszínvonalú egyetemeket kívánnak működtetni Kínában úgy, hogy körülbelül az ország 100 legjobb felsőoktatási intézményét kiemelt pénzügyi támogatásokban részesítik. Az 1999 évi. „21. századi Oktatási Akcióterv” értelmében az Oktatási Minisztérium az egyetemeken humán- és társadalomtudományi kutatóközpontok létrehozásait célozta meg. 2009-ig több mint 150 ilyen központot sikerült létrehozni, melyeket általában a minisztérium 300.000 júannal (44.000 dollárral) és a felsőoktatási intézmény ugyanennyivel támogat.

A Kínai Tudományos Akadémia (CAS) Kína akadémiai kutatási és fejlesztési szektorának legmeghatározóbb szervezete, a tudományos élet legmagasabb szintű szereplője. Kiemelt jelentőséggel bír az a tény, hogy a Kínai Tudományos Akadémia elnöke egyben az Országos Népi Gyűlés Állandó Bizottságának elnökhelyettese is. Az intézmény a tudomány és technológia területén egyidejűleg a kormány legmagasabb szintű tanácsadói testülete is. Az Akadémia intézetei a következő három csoportba sorolhatóak: alap- és alkalmazott kutatások intézetei, high-tech fejlesztésekkel foglalkozó intézetek, valamint közszolgálati intézmények, beleértve a környezetvédelemmel, az egészségüggyel és a mezőgazdasággal foglalkozó részlegeket. 2010 végén az Akadémia előző évhez képest 20 fővel kevesebbet, azaz 694 fő állandó akadémiai tagot tartott számon és 2009-hoz viszonyítva 7%-os alkalmazotti létszámnövekedés történt, mely több mint 58.000 főnyi foglalkoztatottságot jelent. A CAS közvetlen irányítás alá 117 intézmény (ebből 97 kutatóintézet), két egyetem tartozik, melyeken felül 22 saját érdekeltségű holding vállalatot is működtet Kínában.

Kína nemzeti K+F költségvetéséből jelentős mértékben részesülő Tét Minisztérium (MOST) a tudományos és technológiai szakterületeinek közvetlen irányítására és felügyeletére szakosodott, melynek keretében egyebek mellett számos fő nemzeti K+F programot is koordinál. Ezek közül a legfontosabbak közé tartozik a Nemzeti Alapvető Kutatási Program („973” Program), a High-technológiai Program („863” Program), a Kulcstechnológiai K+F Program. A MOST további programok keretében foglalkozik K+F infrastruktúrális- és a Tét eredmények gazdasági hasznosításával kapcsolatos kapacitás-építéssel. A nemzetközi együttműködések megcélzó alapok koordinálását is a Tét Minisztérium végzi, valamint felelős az átfogó Tét-fejlődésre irányuló tervek és szabályozások megfogalmazásaiért. Javaslati jogkörrel bír a szakterületéhez tartozó intézményi reformokkal, a kutatóintézetek létrehozásával és átstrukturálásával kapcsolatosan is. A minisztérium tervezeteket készít a rendelkezésre álló források racionális elosztására és felhasználására, valamint költségvetési és elszámolási vonatkozásokban is ellátja a Tét-alapok felügyeletét.

1.3 Finanszírozási struktúra

K+F költség aránya a GDP százalékában

2010-ben Kína GDP-jének 1,75%-át költötte K+F-re, 20%-kal többet az előző évinél.

Kína a 11. Ötéves Terv időszakában (2006-2010) a GDP 1,3%-ról 1,8%-ra növelte a K+F kiadásokat. Ez jelentős növekedésnek számít annak ellenére, hogy az eredetileg elérendően kitűzött cél 2% volt. A 12. Ötéves tervben (2011-2015) az időszak végére vonatkozóan viszont már 2,2 % szerepel.

2010

Kínában 2010-ben tudományos és technológiai kiadásokra a központi költségvetés 3,6%-át, azaz 27 milliárd dollárt (172,8 milliárd júant fordítottak), ami 2009-hez képest 14,3%-os növekedést jelent. Az összeg 96%-a központi kormányzati kiadásból áll, míg a fennmaradó rész a helyi önkormányzatoknál került felhasználásra.

Összesen 4,6 milliárd dollárt (30,2 milliárd jüant) fordítottak kiemelt nemzeti T&T projektek megvalósításához kapcsolódóan. 3,8 milliárd dollárral (24,4 milliárd jüannal) támogatták a Nemzeti Természettudományos Alapot, a 973 programot, kiemelt nemzeti laboratóriumok működtetését és fejlesztését célzó projekteket, valamint egyéb alap kutatásokat. 14 milliárd dollár (90,4 milliárd jüan) került elköltésre élvonalbeli technológiai kutatások céljára; közhasznú kutatásokra; kulcsfontosságú kiemelt, generikus K+F célokra és egyéb alkalmazott kutatásokra. 3 milliárd dollárt (20 milliárd jüant) költöttek a kulcsiparágak átstrukturálásával és azok fejlesztésével, valamint a hazai vállalatok innovációs és technológiai fejlesztéseinek ösztönzésével kapcsolatban.

2011

2011-re a tervezett T&T kiadásokat 30 milliárd dollár (194,4 milliárd jüan) összegben határozták meg, ami az előző évhez képesti 12,5%-os növekedést jelent. Ennek 97,8%-át tervezi elkölteni a központi kormányzat, míg a helyi önkormányzatokhoz 2,2% kerül átutalásra, valamivel kevesebb, mint az előző évben.

2011-ben a tervek szerint, előző évhez képest 44%-kal nőnek a kiemelt nemzeti T&T projektekre fordított kiadások.

A kínai K+F+I finanszírozás háttérét adó intézményi struktúra fő elemei a Nemzeti Alapkutatási Program és a High-Technológiai Program tervezeteinek kidolgozásáért is felelős Tudományos és Technológiai Minisztérium, a Kínai Tudományos Akadémia, mely a Tudás Innovációs Programot koordinálja, valamint a főleg alap kutatásokat támogató Természettudományos Alap. A 2011-ben 24,7 milliárd jüanos (3,5 milliárd dolláros) költségvetési keretből gazdálkodó T&T Minisztérium pénzügyi büdzséjének 16%-át költi alap- (+1%), 37,6%-át (+1,6%) alkalmazott kutatási célokra, valamint 26%-ot (+1%) technológiai K+F-re. Az alap kutatásra fordított pénzeszegeket az előző évhez képest 16%-kal megnövelték, míg az alkalmazott kutatási keret 15%-kal nőtt, a technológiai K+F 13%-os növekedést mutatott 2010-hez képest. Tavaly a Kínai Tudományos Akadémia az előző évnél 17%-kal többet, azaz 14 milliárd jüant (milliárd dollárt) költött kutatási célokra. Az alap-, alkalmazott-, kísérleti fejlesztések aránya 36%, 57%, 7% szerint oszlott meg.

1.4 Vállalati K+F+I

2008-ban a 11. Ötéves Terv stratégiai célkitűzéseinek megfelelően K+F ösztönzése céljából az ilyen tevékenységet folytató vállalkozásokat további adókedvezményekben részesítették. Az Állami Adófelügyelet 2008. július 28-i, „új-és high-technológiai vállalatok preferenciális társasági adókedvezmény rátáról szóló 362-es számú rendelet” és visszamenő hatállyal életbe lépő december 10-én kiadott „adminisztratív intézkedések a társasági adózással kapcsolatos K+F kiadások csökkentésére 116-os számú kiegészítő rendelkezések” adnak iránymutatást a K+F tevékenységgel kapcsolatos további adókedvezményekről. Sajnos, a különböző közlemények nem teljesen konzekvenssek és tartalmazznak eltéréseket, így gyakran a vállalkozások a helyi –tartományi és városi szintű – adóhatóság elbírálásától függően a kedvezményeket különböző sikerrel tudják csak igénybe venni.

A K+F tevékenységre a következő kedvezmények vonatkoznak:

- További 50% (összesen 150%) adókedvezmény vehető igénybe a társasági adóból a K+F tevékenységből felmerült költségek után, immateriális javak létrejötté esetén

ugyanakkora amortizációval írhatja le ezeket a vállalkozás. Kitétel, hogy a K+F költségek minimum 10%-kal növekedtek az előző évhez képest,

- Amennyiben az adott évben nem keletkezik nyereség, melyből a vállalkozás leírhatná az adókedvezményt, úgy a fel nem használt adókedvezményt a vállalkozás később is igénybe veheti, maximum öt évig a költségek felmerülése után,

- A K+F tevékenység során felhasznált eszközöket azonnali vagy gyorsított amortizációval lehet leírni,

- Az ú.n. high-tech és új technológiát alkalmazó cégek kedvezőbb, 15%-os társasági adó alá esnek,

- Import K+F termékek mentesülnek az import vám és ÁFA fizetési kötelezettség alól,

- Kifejezetten K+F tevékenységet folytató vállalkozások, vagy technológiai transzferben részesülő vállalkozások mentesülnek az iparüzési adó fizetése alól.

A 2009-es adóreform megszüntette a külföldi vállalatok ÁFA fizetési mentességét a K+F eszközök importjára. A módosítás szerint csak a belföldi értékesítés során keletkezett ÁFA igényelhető vissza, aminek következtében K+F központok nem tudták érvényesíteni a kedvezményt, mivel nem fizetnek ÁFÁ-t. Ez az intézkedés nincs összhangban az Ötéves Terv K+F tevékenységet ösztönző célkitűzéseivel, aminek következtében az Adófelügyelet újabb kiegészítő rendelkezéseket volt kénytelen kiadni 2009-ben. A 93 és 115-ös közlemények 2010 végéig biztosították a külföldi K+F központok ÁFA fizetési mentességét az import K+F eszközök után.

2011-ben jelent meg egy rendelet Szoftver és Integrált áramkör iparágak ösztönzése és fejlesztése céljából, mely kiegészítő rendelkezéseket tartalmaz a szoftver és a integrált áramkör ipar további ösztönzéséhez. Ilynek pld. a következő feltételek: 2 év adómentesség és 3 év adókedvezmény amennyiben a vállalat 2017 előtt nyereséges évet zár, ÁFA mentesség a saját fejlesztésű szoftverekre, importadó és ÁFA mentesség az import K+F eszközökre.

Kínában a high-tech ipari parkok szolgáltatásai között megtalálható a technológiai inkubáció, melyek igénybevételi feltételei ipari parkonként változnak. Ezekben belül jelenleg kiemelt figyelmet fordítanak a külföldről visszatért szakértők saját vállalkozásainak ösztönzésére. A Kínai Tudományos Akadémia (KTA) a közelmúltban jelentette be, hogy ígéretes üzleti ötletek számára külön inkubációs programokat fognak létrehozni az ipari szektorral való közelebbi együttműködések céljából, valamint új ösztönző-mechanizmust tervez felállítani szabadalmak és azok kereskedelmi hasznosítása céljából

Tét tevékenységet folytató KKV-k technológiai innovációs alapról szóló rendelkezését a kínai Tét Minisztérium a Pénzügyminisztériummal együtt adta ki. A támogatás módja a vállalatok különböző sajátosságainak és a projektek fázisainak megfelelően nyújtható, vissza nem térítendő támogatások, kamatkedvezmények és egyéb formában nyújtanak segítséget a Tét jellegű KKV-k technológiai innovációs tevékenységeihez. A vissza nem térítendő támogatások összege általában maximum 154.000 dollár (1 millió RMB), melyet olyan vállalatok vehetnek igénybe, melyek alaptőkéje minimum 46.000 dollár (300.000 RMB), maximum 300 dolgozóval rendelkeznek és eszközeinek értéke maximum 4,6 millió dollár (30 millió RMB), éves eladásainak összege nem haladja meg a 4,6 millió dollárt (30.000.000 RMB-t). A kamattámogatások maximális értéke általában nem haladhatja meg a 154 dollárt (1 millió jüant), az igénybe vevő vállalat alkalmazottainak száma max. 500 fő lehet, eszközeinek értéke maximum 7,6 millió dollár (50 millió RMB) és az éves eladási volumen pedig 7,6 millió dollár (50 millió RMB) lehet, valamint a projekt futamideje 2-3 év között van.

2. Jelentősebb események Kínában a K+F+I területén

A Kínai Tudományos Technológia Fejlődés Akadémiájának, az OECD, Világbank, Kínai Statisztikai Hivatal és egyéb nemzetközi szervezetek adataira alapozó felmérése szerint, Kína technológiai innovációs és kutatási képességeit tekintve a világon a 21. helyen áll. A lista élén az USA áll. A felmérés jellegét tekintve az elsőnek számít Kínában. K+F-ben dolgozók összlétszámát és a hightech termelés exportját tekintve Kína listavezető. A teljes K+F kiadásokat tekintve a negyedik helyen áll, míg a bejegyzett éves találmány szabadalmakat tekintve a harmadik.

2010-ben a kínai állami értékelés szerint a belső innovációs képesség nagymértékben fejlődött. A 16 állami kulcsfontosságú TÉT programok kivitelezéséhez kapcsolódóan áttörő sikereket könyveltek el. Többek között olyan nagyprojektek jöttek létre, mint pl. a Sanghaji Szinkrotron Sugárzási Berendezés, vagy a Nano-tudományos és Technológiai Nemzeti Központ. A Kínai Tudományos Akadémia által menedzselte Tudomány Innovációs Program harmadik fázisa is gyakorlatilag teljesítésre került, és folytatásaként egy tízéves program került kidolgozásra „Innováció 2020” címen. Ennek fő célkitűzései között szerepelnek kutatóközpontok létrehozása kulcsfontosságú területeken, három tudományos park létesítése a tét kutatási eredmények termelésben történő gyakorlati hasznosulására koncentrálnak.

2010-ben Kínában 50 nemzeti műszaki központot, 32 műszaki laboratóriumot, valamint 56 vállalatokhoz kihelyezett nemzeti kulcslaboratóriumot hoztak létre, utóbbit például többek között a digitális televízió, következő generációs internet, fejlett technológiájú LCD panelgyártás, nagy volumenű integrált áramkörök és repülőgép fejlesztés területein. További 93 vállalati technológiai központot hagytak államilag jóvá. A kínai fejlesztésű Tianhe-1 nagyteljesítményű szuperszámítógép számított sebessége alapján világszerte lett.

A high-tech gyártóipar hozzáadott értéke 16,6%-os növekedést mutatott. A fontosabb high-tech termékek termelési volumene jelentősen megnövekedett, például az integrált áramkör előállítás 57,4%-kal, az elektronikai alkatrészgyártás 30,1%-kal, a mobil-telekommunikációs készülékgyártás pedig 46,4%-kal gyarapodott. A szoftvereladások értéke 1300 milliárd jüan volt, és ez az előző évhez képest 30%-os növekedést jelent. 2010-ben 18 nemzeti high-tech ipari bázist és 13 kockázati tőke alapot hoztak létre.

A tavalyi évben jelentős előrelépéseket eszközöltek az ipari átstrukturálás és innováció területén. A kínai hivatalos beszámolók szerint eredményeket értek el a vállalatok általános technológiai színvonalainak emelésében, valamint a hatékonyság érdekében további vállalat összevonásokat és átszervezéseket vittek véghez, ezek egyebek mellett jelentősen hozzájárulnak a kínai iparágak versenyképességének növeléséhez – különös tekintettel a gépgyártó iparra. A kutatási eredmények az ipari termelésben korábbi időszakoknál nagyobb számban hasznosultak.

Kínai Kommunista Párt Központi Bizottsága és a Kínai Államtanács tavaly júniusban közösen adta ki Nemzeti Közép- és Hosszú távú Tehetség Fejlesztési Tervét (2010-2020), mely egy átfogó irányelvként értelmezendő az egyes kínai tartományok, intézmények, szervezetek számára. Humán erőforrás fejlesztés területén Kínának ez az első átfogó nemzeti terve, melynek célja, hogy a következő tíz évben jelentősen megnövekedjen a magasan képzett munkaerők száma. A terv értelmében 2020-ra a tehetségállományt 114 millió főről 180 millióra tervezik emelni, ami 10 év alatt 66 millió fős növekedést jelent.

Kína az elmúlt időszakban nagy hangsúlyt fektetett a külföldről történő „agyvisszaszívásra”. Ennek egyik eredményeként a MOST, NDRC, Pénzügyminisztérium, Természettudományi Alap, CAST, Humán Erőforrások és Szociális-ügyek Minisztériuma által közösen szervezett Nemzeti Talentum Program keretében kihirdetett sikeres pályázók 21%-a külföldről visszatért szakember. Másik példa a Kínai Tudományos Akadémia Tehetség Programja, mely résztvevőinek 76%-a külföldi tehetségek „hazacsábítására” specializált projekt keretében került kiválasztásra 2009-ben.

Az eddigi legnagyobb expóként számon tartott Sanghaji Világkiállítás május 1. és október 30. között zajlott Sanghajban. A rendezvényt jelmondata „Jobb város, jobb élet” és ennek tükrében kiemelt figyelmet fordítottak a környezetvédelmi és „zöld” energiákkal kapcsolatos legújabb K+F vívmányok demonstrációjára. Az esemény jellegzetessége, hogy a résztvevő külföldi országok – a hatalmas ázsiai ország piacából részesedést remélve – egymással versenyezve mutatták be legújabb innovatív eredményeiket Kína számára. A Sanghaji Expó, mint a legnagyobb területen, legtöbb résztvevő kiállítóval és legnagyobb látogatói részvétellel megrendezett esemény, a „legek” világkiállításaként vonult az expótörténelembe.

2011-ben továbbra is nagy hangsúlyt fektetnek kormányzati szinten a hazai innovációs képesség ösztönzésére. Az ipari innovációs és fejlesztési projektek megvalósításait is jelentős nyomatékkal kezelik, kiemelt prioritások közé tartoznak többek között a számítási felhő, internethez kapcsolt tárgyak, integrált áramkörök, úrinfrastruktúra, lapos kijelzők, légi járművek, népegészségügyi demonstrációs projektek, nemzeti IT promóciós pilot programok, stb.

3. Kína Nemzetközi kapcsolatai

A K+F területére is jelentős hatással van a jelenleg figyelem központjában álló Kína „Go Global” stratégia, melynek keretében többek között állami ösztönző mechanizmus kialakítása van folyamatban. Államilag kiemelten támogatják a vállalatok szervezetek külföldi együttműködéseit azok országon kívüli terjeszkedését, külföldi high-tech, illetve stratégiaileg fontos ágazatban működő vállalatok felvásárlásait. Ez hatással van a külföldi technológiák beszerzésére, külföldi K+F kutatótevékenységek folytatására is, melyeket kormányzati szinten úgy is igyekeznek támogatni, hogy Kínában kiemelten ösztönzik külföldi vállalatok K+F központjainak helyi létrehozását.

Kínában a külföldi beruházások az 1990-es évektől kezdődően folyamatosan növekvő tendenciát mutatnak. Kezdetben főleg kínai egyetemek és kutatóintézetek kutatási és technológiai szolgáltatásaira történtek szerződéskötések, majd az önálló K+F tevékenységek fokozatosan beintegrálásra kerültek a vállalatok saját innovációs stratégiáikba.

2010-es adatok alapján 12,8 milliárd dolláros összértékű beruházással, több mint 1200 külföldi multinacionális vállalat működtet K+F Központot Kínában, a világ 500 legnagyobb nagyvállalati közül 400.

Annak ellenére, hogy Kína előtt a külföldi K+F programok jelentős része áll nyitva, Kína saját kutatási programjainak megnyitása a külföldi kutatók előtt, a korábbi évek rugalmatlan és nehezen átjárható nemzetközi T&E együttműködési rendszeréhez viszonyítva jelentős momentumként értékelendő.

Amíg a Kína EU-val létrejövő Tét együttműködéseiben meghatározó a politikai jelleg, azokat inkább szemináriumok, workshopok, szektorális párbeszéd, egyeztetők jellemzik, addig az Egyesült Államokkal való Tét kapcsolatokban mindinkább konkrét projektalapú, azonnali gazdasági hasznosulást hozó kooperációk vannak túlsúlyban.

3.1 A fogadó ország kétoldalú, EU-n kívüli multilaterális Tét kapcsolatai, együttműködései

A kínai Tét Minisztérium irányítása alá tartozó Nemzetközi Tét Együttműködési Program keretében határozzák meg Kínában a nemzetközi Tét együttműködésekre vonatkozó stratégiákat, melynek kidolgozási alapjául szolgál a Nemzeti Közép- és Hosszú távú Tét Fejlesztési Program, valamint a Nemzeti Tét fejlesztési Terv irányelvei.

A támogatott projektek fő prioritási területei a környezetvédelem, mezőgazdaság (élelmiszerbiztonság), biotechnológia, energetika, egészségügy, információs és kommunikációs technológiák, anyagtudományok. A beszámolási időszakban továbbra is kiemelt figyelmet kaptak a környezetvédelmi (beleértve a „zöld” energiákat) és az agrár együttműködések. A közös projektek nagy része alap- és alkalmazott kutatások, melyekben többnyire felsőoktatási- és kutatóintézetek vesznek részt. Kína fokozódó nyitottságának köszönhetően a vállalati projektek aránya is növekvő tendenciát mutat.

Kína felismerte annak fontosságát, hogy a jövőben nagyobb hangsúlyt kell fektetni a K+F eredmények gazdaságban történő hasznosulására, így a nemzetközi kapcsolatokban is az olyan irányú együttműködések fele tendálnak, melyek kereskedelmi implementációból piaci hasznot lehet nyerni.

A Nemzeti Tét Együttműködési programban résztvevő országok, régiók és nemzetközi szervezetek közül az Egyesült Államok van jelen a legtöbb projekttel. Az USA 32 éve írt alá Kínával a Tudományos és Technológiai megállapodást. Ez idő alatt a két ország közötti Tét kapcsolatok jelentős változásokon mentek keresztül, a kezdeti mobilitási programokat a stratégiai, közös érdekeken alapuló partnerségi kapcsolat váltotta fel. A kormányközi projektek keretében jelenleg a mezőgazdaság, energetika, egészségügy, atmoszférikus és oceanológiával kapcsolatos tudományterületekre koncentrálnak.

Kína az elmúlt időszakban kiemelt figyelmet fordított az afrikai országokkal történő tudományos és technológiai kapcsolatok fejlődésére. Ennek eredményeként 2009-ben elindították a jelenleg is zajló Kínai-Afrikai Tét Partnerségi Programot, melynek keretében az afrikai kutatók számára lehetőség nyílik a szakmai továbbfejlődésre. A program kiemelten foglalkozik a megélhetési és gazdasági fejlődéssel kapcsolatos technológiai kérdésekkel, különös tekintettel a mezőgazdasági és környezeti K+F-re.

Kína, Japán és Dél-Korea között a térség közös regionális problémáinak áthidalása, megoldása és megelőzése végett háromoldalú Tét megállapodás keretében szoros együttműködésekkel folytatnak. Ezek jelenleg kiemelt területei a környezetvédelmi (veszélyes hulladék-kezelés), vízügyi, energetikai, TCM, katasztrófa megelőzési és elhárítási technológiák, egészségügy stb. Az ICT területén egyebek mellett a szenzor-technológiákra, 4G mobilkommunikációs technológiákra és az internetbiztonságra fókuszálnak. A 2011. márciusi japán földrengés óta prioritásként kezelik a nukleáris biztonsággal és katasztrófavédelemmel kapcsolatos együttműködésekkel.

Oroszország Kína harmadik legnagyobb, kiemelt jelentőségű együttműködő partnerei közé tartozik. Kína Oroszországgal szemben megjelölt jelenlegi kutatási prioritásai között említendő a nukleáris energiafelhasználás, űrhajózás, környezettudományok, energiatakarékosság és nanotechnológia

A nemzetközi kapcsolatokban érzékelt általános új tendencia, hogy a korábban személyekre vonatkozó csereprogramokról és a különböző projekteken belül megvalósult együttműködésekről átkerült a hangsúly a nemzetközi kutatói bázisok létrehozására. Ezzel is elősegítik a tehetségek és inkubátorok integrált fejlesztését, a TÉT-projektek kombinációját, és nagyobb teret engednek az intézményeknek az egymás közti interakciókra.

A Kínai Népköztársaság a Nemzetközi TÉT Együttműködési Programmal arra törekszik, hogy a Nemzeti Közép- és Hosszú-távú TÉT Fejlesztési Program irányelveit figyelembe véve a tőke, a technológia, az erőforrások és a szabályozás szempontjából kézzelfogható együttműködések jöjjenek létre a nemzetközi közösséggel a részletesen meghatározott kiemelt prioritású területeken.

3.2 Kína kapcsolata az EU-val a K+F+I területén

1998-ban közös megállapodás aláírásával helyezték jogi alapokra a Kína és EU közötti tudományos és technológiai együttműködési rendszert, mely 2004-ben került megújításra. Az FP7-es keretprogram, a Kína Közép- és Hosszú távú Tudományos és Technológiai Fejlesztési Terve és a 11. Ötéves Terv körülbelül azonos időben került elfogadásra. Ez kitűnően megalapozta a kulcsfontosságú területeken történő stratégiai partnerkapcsolatok elmélyítését. A közös TÉT-együttműködések az Európai Bizottság és a kínai TÉT Minisztérium többek között az FP7-es keretprogramon és a kínai 863 és 973 programokon, továbbá egyéb kutatási alapokon keresztül támogatja. Kína és EU közötti hivatalos találkozók során gyakran vannak párhuzamot az EU 2020 Stratégia és a 12. Ötéves Terv stratégiai innovációs-kutatási prioritásaival, melyet a fenntartható növekedés és fejlődés motorjaként aposztrofálnak.

EU-Kína közös kutatási-innovációs prioritási együttműködési területei, melyekkel kapcsolatban a felek jelenleg aktív és intenzív kooperációt folytatnak: az energia, egészségügy, mezőgazdaság, élelmiszeripar, biotechnológia.

Az FP7 programban jelenleg résztvevő 218 kínai pályázó eddig összesen 23 millió eurós juttatásban részesült. A kínaiak EU FP7 keretprogramjában való részvételi aránya a Kooperáció specifikus programban a legnagyobb. Ezen belül a kínai jelentkezők jelentős része környezetvédelmi (beleértve az éghajlatváltozást is) és infokommunikációs technológiai témákkal vannak jelen a programban, továbbá számottevő az egészségügyi, valamint az élelmiszer, mezőgazdasági és biotechnológiai területeken történő részvétel is. Az Emberek program kutatói mobilitást támogató „Marie Curie” Akciókban való részvételre történő jelentkezési arány a keretprogramban történő összes kínai részvétel körülbelül 14%-át teszi ki. A Kapacitások programban Kína főleg a kutatási infrastruktúrák és a nemzetközi együttműködési tevékenységek vonatkozásaiban pályázik.

Az Európa és Kína közötti kutatócsere terén, a számos más országban (pl.: USA, Japán, Dél-Korea stb.) tapasztaltakkal ellentétben, nem figyelhető meg nagy aktivitás. Az európai szakemberek részéről jelenleg nincs jelentős érdeklődés kínai kutatási ösztöndíjakra. Ez számottevően megmutatkozik az USA-Kína és EU-Kína szegmensek közös publikációk terén észlelhető jelentős különbségek további növekedésében.

Az EU térség kutatóinak kínai K+F területekre irányuló mobilitását elősegítendő, az Európai Bizottság által meghirdetett Kínai Tudományos és Technológia Ösztöndíjprogram (STF China) az EU és Kína közötti TÉT kapcsolatok építését ösztönző pilot projektként indult 2009 januárjában. Az ösztöndíj teljes kétéves időtartamából a kutatók 6 hónapot fordítanak a kínai nyelv tanulására és a kultúrával való ismerkedésre.

Az EU-Kína TÉT-együttműködési párbeszéd főbb partnerelemei és jelenlegi témái többek között a következők:

- Kínai TÉT Minisztérium: EU adminisztráció hivatalos kínai TÉT partnere. 2010 decemberében új- és megújuló energetikai közös együttműködések kerültek aláírásra. Nukleáris Biztonság Albizottság került létrehozásra a márciusi atomenergia békéscélú felhasználásának témájáról szóló találkozón. Június közepétől élelmiszeripari, mezőgazdasági-bitechnológiai munkacsoport került hivatalosan létrehozásra. Az EU FP7 programjaitól a kínai 973 és 863 programokig a kapcsolódó párbeszéd a Minisztériummal folynak.
- Kínai Ipari és Informatikai Minisztérium: Aktuális projekt az EU-Kínai Légügyi Kutatási program. Tavaly év végén kezdődött el az a három közös projekt, melyből kettő kutatási-, egy pedig hálózatépítést (networking) ölel fel. Előbbieket egyenként 11,5 millió euróval támogatja a két fél, míg utóbbira kétszer 400 ezer eurós szubvenció jut.
- Kínai Oktatási Minisztérium: társadalomtudományi együttműködések, valamint a wuhani Tiszta- és Megújuló Energetikai Központ (ICARE) működtetése, mely amellel hogy egy kutatási platform, mérnökök képzésére is specializálódott.
- Kínai Mezőgazdaság tudományi Akadémia: élelmiszer biztonság
- Kínai Tudományos Akadémia: kutatási infrastruktúrák
- A kínai Természettudományi Alap vezetőiből álló delegáció Brüsszelben az EU Kutatási Főigazgatósággal közös tudományos projektekkel kapcsolatos adminisztratív megállapodást kötött. Jelenleg ennek keretében folyik egy bio-anyagokkal kapcsolatos együttműködés kidolgozása.
- Europe-China Clean Energy Center: Ez a közös EU-kínai projekt 12 millió eurós EU-s befektetéssel a pekingi Tsinghua Egyetemen került létrehozásra. A Központ ötéves működési időtartama alatt platformként szolgál mind a kínai és mind az európai energia szektor kulcsfontosságú résztvevői számára, valamint fő célja a tiszta energiák megnövekedett használatának elősegítése és a kínai kormány támogatása egy hatékonyabb, környezetbarát energiaszektor létrehozásában.

Többek között az eu-kínai TÉT együttműködések jelentős fejlődése és aktivitásai, valamint a tavaly év végi brüsszeli partnertalálkozó és az idei márciusi 9. TÉT VB ülés follow-up-jaként, júniusban Kínába látogatott Maire Geoghegan Quinn, EU Kutatási Innovációs és Tudományos Biztos. A kínai TÉT miniszterrel történő partnertalálkozója során áttekintették a jelenlegi együttműködések, majd EU részről többek között a következő problémák kerültek felvetésre: a projektek kiegyensúlyozottabb kétoldali finanszírozására való törekvés (EU sokszor jóval többet vállal, mint Kína), nagyobb reciprocitás a kutatói mobilitás terén (Kínai kutatási programok nem elég nyitottak az EU kutatók előtt), szellemi tulajdonjogok védelmének ügye. A kínai fél politikai szándékot nyilvánított ki az utolsó két probléma kezelésére.

Összességében megállapítható, hogy az EU-kínai TÉT-kapcsolatokat az elmúlt időszakban mindinkább a politikai vezetők által támogatott stratégiai megközelítések hangsúlyossága

jellemzi, azzal hogy a közös prioritási területeken történő konkrét gyakorlati együttműködések terén a korábbi időszakhoz képest nagyobb aktivitás tapasztalható.

3.3 Magyarország és Kína Tét kapcsolatai

Jelenleg az intézményközi tudományos kapcsolatok fejlődése mellett, az egyéni kutatói-szakértői szintű különböző kapcsolatok, valamint a vállalati együttműködések is fellendülőben vannak. A magyar-kínai kormányközi együttműködés keretében kooperáló magyar kutatók kínai tapasztalataiknak köszönhetően egyre magabiztosabban mozognak a kínai tudományos élet szegmenseiben, amely az intézményi kapcsolatok továbbfejlesztését is segítik.

Kormányközi Tét Együttműködési Megállapodás végrehajtási mechanizmusának, a Magyar-Kínai Tét Együttműködési Vegyes Bizottság legutóbbi ülésének keretében olyan technológiai innovációt megalapozó projektek kerültek támogatásra, melyek többsége a mezőgazdaság, gyógyászat, informatika területéről származnak. Tapasztalat szerint az együttműködésben részt vevő több kutató is szem előtt tartja a kormányközi projekt keretében elindított közös szakmai munka kibővítésének lehetőségét. Ennek eredményeként további forrásokat felkutatásával a már megkezdett kooperáció kiterjesztésére törekednek, gyakran EU-s pályázatok formájában.

A közös magyar-kínai kormányközi projektek nagy része tudományos intézmények közötti együttműködés, melyek közül az egyetemek és a tudományos akadémiák kiemelt aktivitást mutatnak. A Magyar Tudományos Akadémia és a Kínai Tudományos Akadémia között, meglévő együttműködési megállapodásuk kereteit kiaknázva, rendszeresek a kölcsönös szakmai delegációs látogatások és konzultációk. A Kínai Társadalomtudományi Akadémia (KTTA) az elmúlt időszakban különösen aktív együttműködési kapcsolatokat ápolt az MTA kutatóival. Júniusban a magyar Világgazdasági Kutatóintézettel közös workshopot rendeztek, melynek egyik témája Magyarország soros elnökségi tapasztalatai voltak. A következő időszakban az akadémiai kapcsolatok továbbfejlődése és kiterjesztése várható.

Dél-Kínában fejlett környezetvédelmi-vízügyi technológiai magyar gazdasági projekt együttműködések zajlanak helyi partnerekkel. Kínában nagy az igény a fejlett vízügyi technológiákra, mind az ivóvíz előállítás, szennyvíztisztítás, mind pedig a folyószabályozás területein, így a magyar vállalatoknak kitűnő lehetőségeik vannak a piacon.

A Pekingi Tét Egyetemen megalakult Kínai Állami Környezetvédelmi és Energetikai Nemzetközi Együttműködési Bázis munkájában magyar szakemberek is aktívan közreműködnek. A bázis feladata, hogy támogassa Kína nemzetközi kooperációit a K+F, illetve az oktatás területén környezetvédelmi és energetikai témákban.

A korábbi fejezetben bemutatott Europe-China Clean Energy Center (EC2) élén álló konzorcium egyik tagja a magyarországi székhelyű Közép- és Kelet-Európai Regionális Környezetvédelmi Központ (REC). EC2 projekt keretében lehetőség nyílik a környezetvédelemmel kapcsolatos magyar technológiák kínai piacon történő népszerűsítésére, gazdasági hasznosulására.

Földrajzi jellegzetességét tekintve Kína keleti része nagyobb fejlettséget mutat, mint a nyugati, ami főleg a tenger közelségének és a fejlett infrastruktúrájának köszönhető. Itt találhatóak a több millió lakosú fejlett nagyvárosok is, mint Peking, Sanghaj vagy Shenzhen. Az ország

nyugati régiói ezzel szemben viszonylag elmaradottabbak. Ezt a helyzetet tükrözi az is, hogy a Tét-projektekben együttműködő kínai partnerek a fejlettebb területeken működnek.

A Csungkingi Főkonzulátushoz tartozó régióban is új, kiváló lehetőségek mutatkoznak a jövőbeli kétoldalú Tét kapcsolatok továbbfejlesztésére, ahol tavaly év végén pl. egy Magyar-Kínai Környezetvédelmi Technológiai és Gazdasági Fórum is megrendezésre került. Csungking Kína négy tartomány-jogú városának egyike, több mint 30 millió lakosával hosszú ideje dél-nyugat Kína kereskedelmi és ipari központja, és emellett komoly tudományos és technológiai potenciállal bír. A kínai kormány minden területen kiemelt figyelmet fordít a csungkingi régió fejlesztésére. Jelenleg több mint 40 felsőoktatási intézménnyel, közel 120 tudományos kutató intézettel, valamint számos kulcsfontosságú laboratóriummal rendelkezik. A K+F szférában dolgozó teljes állású foglalkoztatottak száma közel 35.000 fő, amiből 77% dolgozik kísérleti fejlesztés, 14% alkalmazott kutatás és 9% alapkutatás területén. Csungking 2008-ban a GDP 1,19%-át fordította K+F-re, melynek 83%-át költötték kísérleti fejlesztésekre, 9%-ot alkalmazott kutatásokra és 6%-ot alapkutatásokra, 2%-ot pedig a kutatási infrastruktúra fejlesztésére. 2008-ban Csungkingban a high-tech ipari termékek exportja az előző évhez képest 19%-os növekedési arányt mutatott, mely a város teljes külkereskedelmi exportjának 22%-át tette ki.

4. Tét attasé tevékenysége

Soros magyar elnökséghez kapcsolódó EU-s szakmai egyeztetőkön (Tét, környezetvédelem, klíma) társelnöki funkciókat töltött be, valamint közreműködött az értekezletek előkészítésében, azok utómunkálatainak lebonyolításában. A soros elnökség alatt nagykövetségünk kiemelt figyelmet fordított az EU-s rendezvényeken történő reprezentálásra, melyen a Tét attasé is részt vett. 2011. február elején a pekingi Chaoyang Fesztiválon, a magyar elnökségi időszak kulturális eseményeinek megnyitóján magyar Tét promóciós tevékenység is folyt. A Pekingi Telekommunikációs Egyetemen márciusban, magyar kutatói előadássorozat keretében magyar kreativitás és innováció népszerűsítésére is sor került.

2011. június 30-án a kínai Társadalomtudományi Akadémia Európai Tanulmányok Intézete az MTA Világgazdasági Kutatóintézetével, illetve Politikatudományi Intézetével közösen egész napos konferenciát tartottak „Magyar-kínai szimpózium a magyar elnökségi időszokról illetve a magyar-kínai kapcsolatokról” címmel, ahol nagykövetségünk is képviseltette magát.

Közreműködés a MTA kínai együttműködési irányvonalak kialakítására vonatkozó javaslatlételésében.

Az Európai Bizottság által meghirdetett Kínai Tudományos és Technológia Ösztöndíjprogrammal (STF China) kapcsolatos folyamatos koordináció.

A Tét attasé koordinál a 2011 novemberében Budapesten megrendezett World Science Forumon (WSF) való magas szintű kínai szakmai részvétel megvalósításában.

Magyar kutatók és kutatói intézmények Kínával kapcsolatos tevékenységeinek segítése tanácsadással, kapcsolatfelvételek összehozásában, illetve programszervezéssel, helyi asszisztenciával.

A tudományos és technológiai témájú megbeszélések és kölcsönös látogatások során, a kulturális és protokolláris szokásjogi különbségek áthidalása végett a Tét attasé javaslataival,

tanácsaival segítette a delegációkat, valamint a szakmai konferenciákon résztvevő kutatókat. Ezenkívül szükség szerint a látogatások szakmai lebonyolításaiban, a programszervezésekben és a tárgyalásokon is aktívan részt vesz, ahol alkalmanként tolmácsolással segíti a munkát.

A TÉT attasé tovább folytatta a kínai állami intézményekkel, egyetemekkel, kutatóintézetekkel való kapcsolatépítést, többek között rendezvényeiken, konferenciákon, kiállításokon történő részvétel által segíti a magyar-kínai K+F és egyéb tudományos együttműködések és kapcsolatok további fejlődését. Más országok TÉT szakdiplomataival, valamint az EU itteni képviselőjének TÉT részlegével is folyamatos kapcsolatban áll, utóbbi TÉT vonatkozású tájékoztatóin, konferenciáin és rendszeres értekezletein is részt vesz, illetve Magyarországot képviseli.

A magyar-kínai kormányközi TÉT projektekben résztvevő kínai felek számára a vízumkérelmükhöz történő asszisztáláson kívül további információkkal szolgál a magyar K+F és tudományos élet vonatkozásában. Ezenkívül esetenként – mind a magyar mind a kínai felek megkeresésének eleget téve – potenciális kutatói partnerkeresésben is aktív szerepet vállal. A kormányközi TÉT projektek magyar résztvevőinek is szükség szerint segítséget nyújt a kínai kutatásokhoz, illetve konferenciákon és rendezvényeken történő részvételhez, valamint szakmai találkozók szervezéséhez.

A TÉT területen kívül a szakdiplomata további munkakörébe tartozik a környezetvédelem, vízügy, egészségügy (hagyományos kínai orvoslás), energetika, valamint augusztustól részben a mezőgazdaság területei is, így delegációs programszervező-, jelentő és elemző munkája, valamint a kapcsolódó eseményeken való részvétele (pl. EU egyeztető értekezletek) ezekre a témákra is kiterjed:

A szakattasé folyamatos sajtófigyelést folytat a TÉT területen, felhívja a figyelmet a jelentősebb szakmai konferenciákra és pályázati lehetőségekre is. A „Zöld” Szemle formájában havonta ad rendszeres tájékoztatást a fogadó ország aktuális környezetpolitikai eseményeiről. Anyagokat készít a NIH és a Külügyminisztérium által esetenként megadott specifikus témakörökben is.

A szakdiplomata részt vesz a nagykövetség egyéb, nem szakterületét érintő munkájában. Ennek keretében többek között segíti a delegációk koordinálását, telefonos ügyeletet lát el, protokolláris rendezvényeken és eseményeken vesz részt.

Javaslatok

A közelmúlt tendenciájaként tapasztalható, hogy a magyar-kínai kormányközi TÉT együttműködésben résztvevő partnerek egyre gyakrabban keresnek további közös kooperációs támogatási forrásokat. Javasolt lenne megfontolni, hogy az ilyen jellegű további kooperációs támogatásokra milyen lehetőségek nyílnak.

A jelenlegi magyar-kínai TÉT kapcsolatok legfőbb területei a környezetvédelem, vízügyi, agrár, egészségügy és infokommunikáció (ICT). Ezeket a területeket Kína kiemelt prioritással kezeli. A stratégiai célokat figyelembe véve érdemes további közös konkrét TÉT projekteket ösztönözni tárcaközi együttműködések keretében. Sikeres együttműködések valósulhatnak meg például a magyar vízügyi tapasztalatok Kínában történő hasznosítása, a hagyományos kínai- és a modern orvoslás ötvözésével kapcsolatos együttműködések, a mezőgazdasági

technológiák közös kutatása, ICT kooperációk, távérzékelési területeken történő tapasztalatcserek által.

Kínában kiemelten támogatja az olyan nemzetközi TÉT együttműködéseket, melyek Kína kevésbé fejlett és ezáltal eltérő technológiai igényű régióit célozzák meg. Magyarország vonatkozásában érdemes az ilyen jellegű kooperációkra is megfelelő figyelmet fordítani.

A kormányközi TÉT projektek keretében megvalósuló együttműködési rendszer mellett a MOST előnyben részesíti az intézményi, egyetemi, vegyesvállalati és önkormányzati együttműködések formájában létrejövő, projektorientált és gazdasági hasznosulást eredményező kooperációkat. A stratégiai fontosságú témakörökre koncentrálnak (pl. környezetvédelem, vízügy, egészségügy, agrár) szakmai munkacsoportok által kiválasztott projektek, közös állami támogatással kerülnének megvalósításra. Ehhez kapcsolódóan létrehozható egy olyan közös platform, melynek keretében rendszeres tapasztalatcsere folyik konferenciák és workshopok keretében a különböző kutatási témákról és eredményekről. Az innovatív produktumokat kiállításokon lehetne népszerűsíteni, mely elősegítené azok gazdasági hasznosulását, felhasználásukat vállalkozások bevonásával.

Az EU-Kínai Ösztöndíjprogram sémájára, megvalósulhatna egy Magyar-Kínai bilaterális ösztöndíj program is, melyben az eddig jól bevált módszert követve a fiatal kutatók 6 hónapos nyelvi képzéssel kezdik a felkészülést Kínában. Ennek köszönhetően könnyebben leküzdhetők a kulturális és nyelvi különbségek, mely által eredményesebb lehet a későbbi kutatási tevékenység. A magyar szakemberek által lehetőség lenne neves kínai kutatólaboratóriumokkal és kutatást végző egyetemekkel közvetlen és folyamatos munkakapcsolat megalapozására.

A Magyarországra látogató kínai állami delegációk tagjai között sokszor olyan szakemberek is vannak, akik Kínában szakterületük mellett, magas rangú politikai posztot is betöltenek. Annak érdekében, hogy a látogatók mindig megfelelő szintű fogadásban részesüljenek, és a két ország közötti kapcsolatok épülését szolgálva ezzel maximálisan kiaknázzuk a hivatalos tárgyalások lehetőségeit, a látogatással kapcsolatos előkészületek során javasolt a TÉT attaséval konzultálni az ügyben, mert a két ország közötti eltérő közigazgatási rendszer miatt a kínai titulusok a külföldiek számára sok esetben nem egyértelműek.

Érdemes kiaknázni azt a helyzeti előnyt, miszerint Magyarország elsőként nyitott Csungkingban főkonzulátust. Ezért a Kínába látogató magyar szakmai delegációk számára javasolt az ottani helyi illetékes TÉT szerveket és high-tech ipari parkokat is felkeresni.

A TÉT attasé kihasználja azokat az alkalmakat, ahol tudományos és technológiai vonatkozásban Magyarországot népszerűsítheti. Magas szintű szakmai látogatással egybekötött, nagyobb kiállításokon, fórumokon történő, Magyarországot népszerűsítő TÉT promóciós megjelenés mindenképpen további előnyöket biztosítana hazánk számára.